

VYRIAUSYBĖS ATSTOVAS VILNIAUS APSKRITYJE

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos
direktorei Almai Vaitkunskienei

Kopija
Vilniaus miesto savivaldybės merui Remigijui Šimašui

TEIKIMAS DĖL ASMENS (ŠEIMOS) SOCIALINIŲ PASLAUGŲ POREIKIO NUSTATYMO IR SKYRIMO TVARKOS APRAŠO 53 PUNKTO NUOSTATOS

2017 m. balandžio 18 d. Nr. 1T-9
Vilnius

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2014-09-03 įsakymu Nr. 30-2631 patvirtintas Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas), kurio 53 punktą nustato, jog socialinės globos finansavimas iš Savivaldybės biudžeto lėšų ar valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų Savivaldybės biudžetui neskiriamas tiems asmenims, kurie pasirašę išlaikymo iki gyvos galvos (rentos) sutartis. Priėmus sprendimą skirti paslaugas šiems asmenims, už jas jie moka visą socialinės globos kainą.“ Minima nuostata įrašyta Aprašo III skyriuje, kuriame reglamentuojama socialinės globos paslaugų poreikio nustatymas ir skyrimas suaugusiems asmenims su negalia ir senyvo amžiaus asmenims.

Vyriausybės atstovė Vilniaus apskrityje vykdydama savivaldybės administracinę priežiūrą, nustatė, jog Aprašo 53 punktą neatitinka Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo (toliau – Įstatymas) 34 straipsnio 3 ir 4 dalies, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. spalio 10 d. nutarimo Nr. 978 patvirtintos Socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodikos (toliau – Metodika) 8 punkto, 32 punkto 2 pastraipos, Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. birželio 14 d. nutarimu Nr. 583 „Dėl Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Tvarkos aprašas) 36 ir 42 punktų nuostatų.

Įstatymo 33 straipsnis reglamentuoja bendrąsias socialinių paslaugų finansavimo nuostatas, kurios numato, jog socialinės paslaugos finansuojamos iš valstybės, savivaldybių biudžetų lėšų, socialinių paslaugų įstaigų lėšų, Europos Sąjungos struktūrinių fondų, užsienio fondų, paramos (aukų), asmens (šeimos) mokėjimo už socialines paslaugas ir kitų lėšų (1 dalis). Įstatymo 34 straipsnio 3 dalis nustato, kad socialinė globa senyvo amžiaus asmenims, suaugusiems asmenims su negalia, vaikams su negalia (išskyrus asmenis su sunkia negalia), socialinės rizikos vaikams, socialinės rizikos suaugusiems asmenims finansuojamos iš savivaldybės biudžeto lėšų (past., iki 2007 m. sausio 1 d. pradėjusiems ją gauti apskričių viršinininkų socialinių paslaugų įstaigose, finansuojama iš valstybės biudžeto lėšų).

Metodikos 8 punktas atkartoja įstatymines nuostatas, kad socialinė globa senyvo amžiaus asmenims, suaugusiems asmenims su negalia, vaikams su negalia (išskyrus asmenis su sunkia

negalia), socialinės rizikos vaikams, socialinės rizikos suaugusiems asmenims finansuojama iš savivaldybių biudžetų lėšų. Metodikos 32 punkto 2 pastraipa, be to, nustato, jog konkrečiam asmeniui teikiamos trumpalaikės ar ilgalaikės socialinės globos išlaidų finansavimo dydis priklauso nuo asmens finansinių galimybių mokėti už socialines paslaugas, įvertintų vadovaujantis Tvarkos aprašu.

Tvarkos aprašo 36 punktas numato, jog asmens mokėjimo už vieną kalendorinį mėnesį teikiamą trumpalaikę socialinę globą dydis neturi viršyti 80 procentų asmens pajamų. Tais atvejais, kai asmuo pagal Lietuvos Respublikos tikslinių kompensacijų įstatymą gauna slaugos ar priežiūros (pagalbos) išlaidų tikslinę kompensaciją, visa šios kompensacijos suma (100 procentų) skiriama mokėjimui už trumpalaikę socialinę globą padengti. Tais atvejais, kai asmuo, gaudamas trumpalaikę socialinę globą, maitinasi savo lėšomis, mokėjimo už trumpalaikę socialinę globą dydis mažinamas proporcingai ta dalimi, kuria sumažėja trumpalaikės socialinės globos kaina, kai į ją neįskaičiuojamos maitinimosi išlaidos pagal sveikatos apsaugos ministro nustatytas rekomenduojamas paros maistinių medžiagų ir energijos normas. Tvarkos aprašo 41 punktas numato, kad mokėjimo už ilgalaikę socialinę globą dydis nustatomas atsižvelgiant į asmens pajamas, o tais atvejais, kai asmuo pradėjo gauti ilgalaikę socialinę globą po 2007 m. sausio 1 d., – ir į turta.

Tvarkos aprašo 42 punktas analogiškai atkartoja 36 ir 41 punkto nuostatas ir dėl mokėjimo už ilgalaikę socialinę globą suaugusiam asmeniui, numatant jog mokėjimo dydis per mėnesį neturi viršyti 80 procentų asmens pajamų, įskaitant atvejus, kai asmens, pradėjusio gauti ilgalaikę socialinę globą po 2007 m. sausio 1 d., turto vertė yra mažesnė už jo gyvenamosios vietos savivaldybėje nustatytą turto vertės normatyvą. Tais atvejais, kai asmuo pagal Lietuvos Respublikos tikslinių kompensacijų įstatymą gauna slaugos ar priežiūros (pagalbos) išlaidų tikslinę kompensaciją, visa šios kompensacijos suma (100 procentų) skiriama mokėjimui už ilgalaikę socialinę globą padengti. Tvarkos aprašo 43 punktas taip pat reglamentuoja, jog jeigu suaugusio asmens, pradėjusio gauti ilgalaikę socialinę globą po 2007 m. sausio 1 d., turto vertė yra didesnė už jo gyvenamosios vietos savivaldybėje nustatytą turto vertės normatyvą, mokėjimo už ilgalaikę socialinę globą suaugusiam asmeniui dydis per mėnesį padidėja vienu procentu, skaičiuojant nuo turto vertės, viršijančios normatyvą.

Įvertinus aukščiau išvardintą reglamentavimą, akivaizdu, jog visais atvejais skiriant asmeniui socialinę globą, teisės aktų nustatyta tvarka, pirmiausia turi būti vertinamos asmens finansinės galimybės mokėti už socialines paslaugas, bei, atsižvelgiant į tai, nustatomas konkretus mokėtinas dydis už socialines paslaugas. Nei Įstatymas, nei kiti poįstatyminiai teisės aktai nenumato išimties atvejų, kabant apie asmens sudarytus rentos sandorius ir tokių sutarčių įtaką asmens mokėjimo už socialines paslaugas dydžiui. Todėl Aprašo 53 punktas, nustatantis, jog socialinės globos finansavimas iš savivaldybės biudžeto lėšų ar valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų savivaldybės biudžetui neskiriamas tiems asmenims, kurie pasirašę išlaikymo iki gyvos galvos (rentos) sutartis, yra nepagrįstas teisės aktų nuostatomis ir gali pažeisti suaugusių asmenų su negalia ar senyvo amžiaus asmenų, sudariusių rentos sandorį, teises gauti finansavimą iš savivaldybės biudžeto ar valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų savivaldybės biudžetui. Kartu Aprašo 53 punkto nuostata, numatanti šiems asmenims mokėti visą socialinės globos kainą, neatsižvelgiant į asmens finansines galimybes mokėti už socialines paslaugas, pažeidžia Metodikos 32 punkto 2 pastraipos nuostatas bei Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 punkte įtvirtintą vieną pagrindinių viešojo administravimo principų - įstatymo viršenybės principą, įpareigojantį administracinius aktus, susijusius su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais grįsti įstatymais.

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 6 punktas nustato savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo principą, kuris reiškia, kad savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus.

Atsižvelgiant į tai, jog Aprašo 53 punktas neatitinka aukščiau išvardintų teisės aktų nuostatų, kartu yra pažeidžiama VSI 4 straipsnio 6 dalis.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punktu, siūlau administracijos direktorei svarstyti Aprašo 53 punkto pakeitimo ar panaikinimo klausimą.

Teikimas turi būti apsvarstytas artimiausiame savivaldybės tarybos posėdyje (bet ne vėliau kaip per 1 mėnesį) nuo teikimo gavimo dienos. Apie priimtą sprendimą Vyriausybės atstovui turi būti pranešta per 10 dienų nuo sprendimo priėmimo dienos.

Vadovaudamasi Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 4 straipsnio 9 dalimi, savivaldybės meras artimiausiame savivaldybės tarybos posėdyje privalo su informacija apie teikimą supažindinti savivaldybės tarybos narius.

Vyriausybės atstovė

Vilda Vaičiūnienė